

GAZETA LWOWSKA

BIURA REDAKCJI i ADMINISTRACJI:
Lwów, plac Smolki 3. I. p.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie
od godziny 11—12.
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte
wolno od opłaty.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ciej POPO-
ŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH
REDAKTOR NACZELNY I ODPOWIEDZIALNY
Dr. MARCELI SZAROTA.

CENA
NUMERU
20 gr.

PRENUMERATA:
Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do
domu 4.80 z dostawą 5.30. Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5.30 —
Zagranicą 7.— P. K. O. Nr. 141.690.

Centrowy projekt Konstytucji.

Dyskusję ogólną nad rewizją Konstytucji prowadziła Komisja Konstytucyjna Sejmu na podstawie dwóch jedynie referatów: pośła Jana Piłsudskiego, który referował projekt konstytucyjny B. B. W. R. oraz pośła Niedziałkowskiego, który referował projekt lewicy. Dopiero w trakcie dyskusji pojawiły się poprawki Klubu Narodowego, przedstawione przez pośła Winiarskiego a ostatnio wreszcie wpłynął formalnie złożony do łaski marszałkowskiej projekt stronnictw centrowych, a więc Piasta, Chadecji i N. P. R.

Projekt ten zrodził się niewątpliwie z chęci stworzenia jakiegoś kompromisu wobec wielkich rozbieżności, istniejących między projektami dotychczasowymi. W tym tkwi przyczyna tego, że projekt centrowy, patrząc nieco trwożliwie w jedną i drugą stronę, nie zdobywa się w rezultacie na żadne stanowcze pociągnięcia, w rzeczach istotnych staje, poza nielicznymi wyjątkami, na stanowisku konstytucji dotychczasowej, znaczna ilość jego poprawek dotyczy kwestyj mniej zasadniczych albo też wprowadza tylko zmiany pozorne.

Co się tyczy przedewszystkiem władzy Prezydenta, to projekt określa ją formułą, iż „najwyższym przedstawicielem władzy zwierzchniczej Narodu jest Prezydent Rzeczypospolitej”. Mimoto jednak — zwłaszcza w porównaniu z projektem B. B. — projekt centrowy nie przyznaje Prezydentowi żadnych nadzwyczajnych uprawnień, redukując do minimum tak prawo dekretowania (tylko na wypadek wojny) jak i wyłączenia z pod kontrasygnaty (mianowanie i zwalnianie Prezesa Rady Ministrów). Veto zawieszające pomyślane jest dość skromnie, bo Prezydent Rzeczypospolitej ma wprowadzić prawo otrzymaną od marszałka Sejmu ustawę, zwrócić Sejmowi z o-rzędziem żądającym ponownego jej rozpatrzenia, — jeżeli jednak Sejm i Senat zwrócą ustawę ponownie uchwałą, Prezydent stwierdzi jej moc swym podpisem wraz z kontrasygnatą i zarządzi jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw.

Projekt wprowadza zasadę tzw. rządu kanclerskiego, polegającego na tem, że Ministrowie są podporządkowani Premierowi i ten wyłącznie komunikuje się z Prezydentem Rzeczypospolitej.

Wyboru Prezydenta dokonuje, wedle projektu, na lat 7 kongres narodowy, złożony z sześciuset elektorów wybranych na lat siedm przez obywateli, posiadających czynne prawo wyborcze i ukończonych 24 lat życia, przyczem wiek 30 lat stanowi warunek biernego prawa wyborczego do kongresu. Kongres tedy nie ma być wybrany jedynie ad hoc tzn. dla dokonania jednego wyboru Prezydenta, lecz posiadałby mandat stały przez 7 lat i mógłby dokonywać dalszych jeszcze wyborów Prezydenta, gdyby tego zaszła potrzeba w ciągu tego czasokresu. W tym punkcie zatem projekt centrowy chce z jednej strony ograniczyć sejmowładztwo, odbierając Izobom ustawodawczym prawo wyboru Prezydenta, z drugiej zaś uniknąć proponowanego przez B. B. powszechne-

Z ostatniej chwili.

Losy gabinetu Chautemps rozstrzygną się w dniu dzisiejszym.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 lutego. Z Paryża donoszą: Dziś wieczorem rozstrzygną się losy gabinetu Chautemps. Po wygłoszeniu deklaracji rządowej nastąpi głosowanie nad wnioskiem w sprawie votum zaufania. Izba deputowanych liczy o-

becnie 602 posłów. Po odliczeniu urlopowanych, powinno stać dziś do głosowania 585 deputowanych. Rola „języczka uwagi” przypadnie grupie komunistycznej, złożonej z 9 posłów.

Plenarne posiedzenie Sejmu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 lutego. Dzisiejsze posiedzenie Sejmu ma bardzo obszerny porządek obrad. Ze spraw, które mogą wywołać znaczne ożywienie, znajduje się na porządku dziennym sprawa uzupełnienia składu Komisji nadzw-

yczajnej dla zbadania zajęć w Sejmie w dniu 31 października ub. roku, zdekompletowanej z powodu usunięcia się przedstawicieli klubu B. B. W. R. oraz rezygnacji przewodniczącego Komisji, pośła Czetwertyńskiego.

Ożywione obrady Komisji.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 lutego. W gmachu Sejmu panuje dziś wielkie ożywienie. Obraduje szereg komisji.

Komisja konstytucyjna przeprowadza dalszą dyskusję szczegółową, nad artykułami Konstytucji, dotyczącymi Prezydenta Rzplitej.

Komisja skarbowa zajmuje się projektem noweli do ustawy o podatku obrotowym.

Komisja administracyjna obraduje

nad regionalnymi podstawami samorządowymi.

Odbywają się również obrady podkomisji budżetowej, Komisji przemysłowo-handlowej oraz Komisji reform rolnych.

Senacka Komisja skarbowo-budżetowa przeprowadza dziś dyskusję nad budżetem Ministerstwa Spraw Wojsk. Na posiedzenie przybyli Wiceminister Konarzewski i pułk. Petrażycki.

Kolektywizacja życia prywatnego w Rosji sowieckiej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 lutego: Z Moskwy donoszą: W związku z zagadnieniem kolektywizacji prywatnego życia ludności, przeprowadzana jest w większych ośrodkach miejskich i przemysłowych propaganda, mająca na celu odpowiednie oświetlenie nowych sowieckich projektów.

W kampanii tej biorą udział wybitni członkowie partii komunistycznej z Łunaczarskim na czele. Projekt kolektywizacji życia domowego przewiduje zniesienie prywatnego gospodarstwa, wychowywanie dzieci

oddzielnie od rodziców, zamienienie domów mieszkalnych na pewnego rodzaju hotele, w których poszczególni obywatele sowieccy otrzymywaliby przydział lokali. Nowe domy, które mają być budowane już w roku bieżącym, obliczone są na kilkaset osób. Posiadać one będą tylko dwuosobowe pokoje, bez żadnych ubikacji gospodarskich. Jadalnie, pralnie i pomieszczenia dla dzieci znajdować się będą oddzielnie. Domy te posiadać mają dużo z urządzeń współczesnych, włącznie do strzelnic i schronu gazowego.

go referendum ludowego.

Senat ma doznać pomnożenia. Składać się ma ze 150 członków, z których dwie trzecie będą wybierane w jednomandatowych okręgach w głosowaniu powszechnym, tajnym, bezpośrednim i równym, zaś jedna trzecia przez Izby rolnicze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze i pracy najemnej. Kadencja Senatu trwałaby 7 lat. O żadnym powiększeniu praw Senatu nie ma w projekcie mowy.

Projekt wprowadza ograniczenie odpowiedzialności parlamentarnej Rządu przez wymaganie 45 podpisów na wniosku o votum nieufności, przez głosowanie nad nim dopiero w siedm dni po złożeniu, przez większość 3/5 przy quorum połowy ustawowej liczby posłów. W rezultacie jednak 134 głosów może obalić Rząd, podczas gdy projekt B. B. zawiera minimum 223 głosów.

Wprowadza też projekt Trybunał Konstytucyjny, powołany do orzeka-

nia o zgodności z Konstytucją ustaw i rozporządzeń z mocą ustawy oraz do rozstrzygnięcia sporów między władzami administracyjnymi a sądami.

Nie ulega w projekcie żadnej zmianie stosunek Prezydenta do Parlamentu, nie wprowadzono żadnej reformy Sejmu nawet przez podniesienie wieku, utrzymano dotychczasowe rozmiary immunitetu posłów.

Przyznać trzeba, że projekt centrowy jest pewnym krokiem naprzód w sprawie rewizji Konstytucji, a to jako objaw chęci kompromisowego załatwienia sprawy. Inna rzecz, czy ta forma kompromisu odpowiada rzeczywistym potrzebom i czy znajdzie większość w Parlamencie. Bądź co bądź dyskusja szczegółowa nad rewizją Konstytucji, jaka się rozpoczęła w czwartek, będzie się toczyć na platformie aż czterech projektów, co sprawy nie ułatwia.

Rada Ministrów.

Warszawa, 25 lutego. (AW). Posiedzenie Rady Ministrów odbędzie się prawdopodobnie w połowie bież. tygodnia. Na posiedzeniu tem uchwalone mają być między innymi zarządzenia, dotyczące doraźnej pomocy dla rolnictwa.

Zmiany w pakcie Ligi.

Genewa, 24 lutego. (PAT.). Jutro, we wtorek zbiera się komisja, złożona z 11-tu członków, mianowanych przez styczniową Radę Ligi dla wprowadzenia poprawek do paktu Ligi, dla uzgodnienia go z paktem Kelloga. Polskę reprezentować będzie stały delegat w Genewie p. Sokal.

Sytuacja w Hiszpanji.

Madryt, 24 lutego. (PAT.). Rektor uniwersytetu Orma mianowany został ministrem oświaty. Ukazał się dekret, unieważniający ogłoszone w czasie dyktatury nominacje sędziów i prokuratorów oraz powołujący ponownie na stanowiska sędziów i prokuratorów osoby z okresu, poprzedzającego dyktaturę.

Protesty przeciw Sergjuszowi.

Rzym, 24 lutego. (PAT.). Archimandryta Symeon, głowa prawosławnego kościoła w Rzymie, ogłasza de-nego Kościoła w Rzymie, ogłasza depolita Sergiusz nie ma prawa do przemawiania w imieniu całego Kościoła prawosławnego w Rosji sowieckiej, głową bowiem tego Kościoła jest metropolita Piotr, od 4 lat internowany przez Sowiety na Syberji. Podzielił on los zwierzchników prawosławia, Tichona oraz innych uwięzionych w liczbie 200, z których około 200 znajduje się na wyspach Sołowieckich.

Odpyły złota z Francji do Niemiec.

London, 25 lutego. (AW). W City śledzą z zainteresowaniem zwiększającą się ilość pożyczek, udzielonych Niemcom przez Banki francuskie. Może to wkrótce pociągnąć konieczność wypływu złota z Banku Francuskiego do Niemiec. Będzie to dla Paryża próba, jako rynku zbytu pieniężnego.

Ulgi dla rolnictwa.

Warszawa, 25 lutego. (AW). W związku z ciężkim kryzysem rolnym, Państw. Fabryka Zw. Azotowych w Chorzowie przy pomocy rządowej postanowiła rozpocząć od dnia 1 marca br. sprzedaż saletry „nitrofosu” na bezprocentowy kredyt, bez do-liczania kosztów dyskonta do dnia 1 listopada br.

Kupiectwo polskie w Charbinie.

Warszawa, 25 lutego. (AW). W Charbinie powstał związek kupców i przemysłowców polskich z całej Mandżurji. Po wejściu w życie traktatu handlowego polsko - chińskiego związek ten będzie przekształcony na polsko-chińską Izbę handlową.

Kraków
Biblioteka Jagiell.
Uniwersytetu

Obrady genewskie.

Genewa, 24 lutego. (PAT.). Pierwsza komisja konferencji rozejmu celnego zakończyła w poniedziałek przed południem ogólną dyskusję. Delegat Japonji Toszida oświadczył, iż Japonja uzależnia swoje przystąpienie do konwencji o zawarciu rozejmu celnego od udziału w tej konwencji Indji, Australji i Stanów Zjednoczonych. Komisja, która pod kierownictwem b. holenderskiego prezesa ministrów Tinotzy osiągnęła już wybitne rezultaty, utworzyła trzy podkomisje, które mają zająć się dokładnym opracowaniem 21-u artykułów, mających wchodzić, do opracowanego przez komitet gospodarczy Ligi Narodów, projektu konwencji o rozejmie celnym.

Nowa partja angielska.

Warszawa, 24 lutego. (Tel. wł.). Do pism tutejszych donoszą z Londynu Prasa Beaverbrook i Rothermera nie ustaje w swych wysiłkach reklamowania nowej »Partji jedności imperjalnej«. W ciągu dwóch dni subskrypcje zwolenników partji wyniosły czterdzieści tysięcy funtów. Dotychczas jednak, oczekiwany formalny rozłam w partji konserwatywnej, nie nastąpił. Wczoraj rozszły się pogłoski o zamierzonej rezygnacji Baldwina. Gdyby to nastąpiło, nie ulega wątpliwości, iż nowa partja połączyłaby się z partją konserwatywną. W kołach rządowych panuje opinja, iż jeśli nowa partja dotrwa do wyborów, Labour Party uzyska bezwzględna większość mandatów. Dlatego też można przypuszczać, iż Mac Donald rychło skorzysta ze sposobności, aby doprowadzić do kryzysu w Izbie i zarządzenia nowych wyborów.

„Brygady robotnicze“ w Sowietach.

Warszawa, 24 lutego. (Tel. wł.). Do Moskwy napływają wiadomości o licznych zatargach pomiędzy t. zw. »brygadami robotniczymi«, wydelegowanymi na wieś dla przeprowadzenia kolektywizacji, a ludnością miejscową. Komuniści miejscowi, oraz członkowie komun rolnych, traktują niechętnie przysłanych z Moskwy robotników i niechęć słuchać ich rozkazów. W kilku miejscowościach na Ukrainie doszło do krwawych bójek między członkami komun rolnych, a nowo przybyłymi kierownikami kolektywizacji. »Brygadam robotniczym« ludność miejscowa nie udziela mieszkań i nie daje żywności. W niektórych komunach rolnych robotników zmuszają do pracy parobków stajennych. Ze względu na wrogię usposobienie ludności miejscowej »brygady robotnicze« porzucają masowo wsie i wracają do miast.

Masowe deportacje w Z. S. S. R.

Warszawa, 24 lutego. (Tel. wł.). W »Izwiestjach« ukazał się dekret komisariatu ludowego spraw wewnętrznych, dotyczący porządku, w którym odbywać się ma masowe wysiedlanie mieszkańców Moskwy, zsyłanych na Syberję. Samo ukazanie się tego dekretu świadczy o masowym charakterze wspomnianej represji. Wrażenie to jest potęgowane przez samą treść przepisów, które dowodzą, iż władze sowieckie nie są nawet w stanie pilnować należycie wszystkich ofiar sowieckiego terroru. Między innymi przepisy te dzielą stosowane represje na zwykłe wysiedlanie i na zesłanie do określonej miejscowości. W pierwszym wypadku zesłany powinien w ciągu 2-ech tygodni po otrzymaniu zawiadomienia o nałożeniu kary opuścić Moskwę. Przysługuje mu prawo zamieszkania w każdej innej miejscowości. Wszelkie koszty, związane z tem przesiedleniem, ponosi skazany. W drugim wypadku zesłany

powinien wyjechać do wyznaczonej mu miejscowości na koszt komisariatu ludowego spraw wewnętrznych, przyczem transporty zesłańców tworzone być mają co dwa tygodnie. Zesłańcy powinni opłacać koszty podróży towarzyszącej im straży. W celu oszczędzenia kosztów, oraz ze względu

na wielką liczbę transportów, obowiązki straży ograniczać się mają do dopilnowania, aby zesłańcy nie opuszczali w czasie podróży pociągu. Dopilnowanie porządku wewnętrznego w pociągach powierzone jest samym zesłańcom.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wieców i zgromadzeń.

Warszawa, 24 lutego. (PAT.). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozesało ostatnio do wszystkich Wojewodów i Komisarza Rządu m. Warszawy okólnik, w którym ostatecznie precyzuje zakres i sposób wykonywania nadzoru przez władze administracji ogólnej nad wiecami i zgromadzeniami, zwołanymi przez posłów i senatorów, podkreślając różnorodność przepisów prawnych w tej dziedzinie (zależnie od terenu).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca nie identyfikować »zgłoszenia« zgromadzenia przez organizatorów tam, gdzie tylko takie zgłoszenie jest wymagane, z wydaniem »zezwoleń« na urządzenie wiecu, czy zgromadzenia. W wypadku zgłoszenia zgromadzenia, organizator otrzymać winien poświadczenie o przy

jęciu przez władzę tego zgłoszenia. Poza tem okólnik reguluje ostatecznie sprawę delegowania na wiece i zgromadzenia przedstawicieli władzy administracyjnej. Okólnik zaznacza z naciskiem, by w charakterze tym delegowani byli tylko urzędnicy, dokładnie obznajomieni z przepisami, taktowni i zrównoważeni. W wypadkach poważniejszych konieczny jest osobisty udział starosty. Funkcjonariusze policyjni używani być mogą do tej funkcji jedynie w wyjątkowych wypadkach.

W końcu okólnik wyjaśnia, że na zebraniach zamkniętych, legitymowanie osób, wyłącznie na zasadzie dowodów osobistych, wobec nieistnienia przymusu posiadania takich dowodów, jest niewykonalne i nie ma mieć nie powinno.

Wyniki berlińskiej podróży kanclerza Austrii Schobera.

Berlin, 24 lutego. (PAT.). Urzędu donoszą: Trzydniowe obrady polityczne między kanclerzami Austrii i Rzeszy niemieckiej zostały dziś, w godzinach popołudniowych, doprowadzone do końca.

Wyniki wczorajszych narad dotyczyły szczegółów kwestji handlowo-politycznych i doprowadziły dziś do porozumienia co do najważniejszych

dotychczas niezłatwionych punktów przyszłego traktatu handlowego między Austrią a Niemcami. Wobec tego oczekiwać należy z całą pewnością zawarcia traktatu w czasie najbliższym. Załatwieniem pozostałych kwestyj szczegółowych zajmą się delegaci obu krajów, niezwłocznie po ukończeniu obrad konferencji rozejmu celnego w Genewie.

Ruch separatystyczny w Prusach Wsch.

Berlin, 24 lutego. (PAT.). W tygodniku berlińskim »Berliner Herald« ukazał się dziś artykuł następującej treści:

W Prusach Wschodnich zaznacza się poważny ruch separatystyczny. We wszystkich okolicach prowincji wschodnich Prus daje się zauważyć ruch propagandowy szerzony przez sektę menonitów, który zmierza do wywołania nastroju przychylnego

dla utworzenia z Prus Wschodnich państwa autonomicznego pod protektorem Ligi Narodów. Motywy, na które powołują się separatyści, dotyczą przede wszystkim spraw podatkowych. Oczekują oni, że nowe państwo wschodnio pruskie nie będzie musiało płacić odszkodowań reparacyjnych; poza tem oczekują większych korzyści z pośrednictwa w eksporcie.

Prezes prokuratury gen. Bukowiecki przeciw atakom na członków tej instytucji.

Warszawa, 24 lutego. (PAT.). P. A. Tyczna upoważniona jest do ogłoszenia następującego oświadczenia p. St. Bukowieckiego. Prezesa Prokuratury Generalnej.

Protest zgłoszony przez Prezesa Zarządu Wzajemnej Pomocy Uczestników Powstania 1863/4 roku przeciwko tezom obrony, wysuniętym przez reprezentanta Generalnej Prokuratury w sprawie o restytucję dóbr skonfiskowanych powstańcom, zmusza mnie do kilku słów wyjaśnienia. Tezy podniesione przez Prokuraturę Generalną w obronie Skarbu polskiego mogą wydawać się niesłychanymi

tylko tym, którzy stojąc zdala od wymiaru sprawiedliwości i tych problemów prawnych, które życie powojenne każe rozwiązywać prawnikowi. Cała działalność przedstawicieli Generalnej Prokuratury nacechowana jest głębokim patriotyzmem, zmuszony więc jestem w tem miejscu wyrazić ubolewanie, że została narażona na niczem nieuzasadnione zarzuty, tembardziej, że wszyscy członkowie Prokuratury Generalnej brali czynny udział w walkach o niepodległość Ojczyzny, a niektórzy nawet odnieśli ciężkie rany.

Sąd Najwyższy unieważnił wybory w okręgu Lida.

Warszawa, 24 lutego. (PAT.) Sąd Najwyższy w Warszawie rozpatrywał dziś protest Stronnictwa Chłopskiego oraz mniejszości narodowych przeciwko wyborom do Sejmu w okręgu lidzkim.

Sąd Najwyższy wybory unieważnił z powodu ustalonych uchybień, a mianowicie wskutek uznania wycofania z list wyborczych pewnej ilości

podpisów wyborców jako niedopuszczalne.

Wobec tego tracą mandaty nast. posłowie, wybrani w okręgu Lida: Kamiński Władysław (BB.), Łojko Jakób (BB.), Okulicz Kazimierz (BB.), Szczerba Jan (BB.), Wołyniec Stefan (Sel.-Rob.), Stankiewicz (Kl. Wł. Robotn.), Harniewicz Hipolit (Ch. D.).

Sprawa ta wiąże się również z pro-

testem przeciwko wyborom do Senatu w Województwie lidzkim, która rozpatrywana będzie przez Sąd Najw. w dniu 10 marca r. bież.

Warszawa, 25 lutego. (AW). Wczoraj w Sądzie Najw. rozpatrywano 8 protestów wyborczych, z których część oddalono, a jeden przekazano do uzupełnienia przez zbadanie świadków co do okoliczności nadużyć wyborczych. W jednym zaś wypadku wybory unieważniono a mianowicie w okr. Nr. 62 Lida. Jest to zatem trzeci wypadek unieważnienia wyborów do Sejmu. Protest w tej sprawie złożyło Stronnictwo Chłopskie, którego lista w okręgu lidzkim została unieważniona. Komisja wyborcza okr. Nr. 62 unieważniła listę Str. Chłopskiego uznając ważność jedynie 46 podpisów z liczby zebranych 84, przyczem komisja między innymi powołała się na to, że 13 podpisów zostało cofniętych przez obywateli. Protest w sprawie wyborów do Senatu w okr. lidzkim rozpatrywany będzie w dniu 10 marca.

List otwarty

p. W. Przybyszewskiej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 25 lutego. Z Poznania donoszą, że p. W. Przybyszewska ogłosiła list otwarty w sprawie Bolesława Przybyszewskiego. W liście tym zwraca uwagę, że w prasie polskiej pojawiają się notatki o działalności Bolesława Przybyszewskiego, dyrekt. konserwatorjum w Moskwie — przyczem podkreślany bywa fakt, że jest on synem pisarza Stanisława Przybyszewskiego.

P. Przybyszewska stwierdza, że zmarły pisarz miał tylko jednego legalnego syna Zenona obecnego wicekonsula szwedzkiego w Londynie. Bolesław jest synem p. Förder, żydówki, z którą Przybyszewski utrzymywał przez pewien czas stosunki w Berlinie. Małego Bolesława wzięli na wychowanie rodzice pisarza i uzyskali zezwolenie władz na zmianę nazwiska Förder na Przybyszewski.

Okazywał on od najmniejszych lat duży talent muzyczny i w tym kierunku się kształcił. Wojna zastała go w Warszawie. Wywieziony został jako poddany pruski w głąb Rosji i dopiero po wojnie usiłował nawiązać kontakt z Stanisławem Przybyszewskim, pisarz zażądał jednak expiacji i unormowania stosunków z Rządem polskim, a gdy to nie nastąpiło, wyrzekł się go zupełnie.

Losy konferencji morskiej.

Londyn, 24 lutego. (PAT.). Rzecznicy do spraw morskich zebrali się dziś rano i zbiorą się również jutro. Miarodajne koła nie chcą dyskutować na temat obiegającej pogłoski o rzekomo mającym nastąpić odroczeniu konferencji, prawdopodobnie do roku 1935. Koła powyższe oświadczaają prosto, że czas pokaże, co będzie. Na ogół panuje wrażenie, że wiele będzie zależało od wyniku jutrzejszego zebrania Izby Dep. francuskiej.

Londyn, 25 lutego. (AW). Konferencja morska pozostaje pod wpływem oczekiwania na powrót delegacji francuskiej. Jak twierdzą tu, w razie upadku gabinetu Chautempsa konferencja zostałaby odroczone na czas nieograniczony.

Londyn, 24 lutego. (PAT.). W związku z utworzeniem we Francji nowego gabinetu, spodziewają się, że Chautemps zjawi się tu we wtorek, albo we środę, po otrzymaniu od Izby votum ufności. Jeśli oczekiwania sprawdzą się, Briand i Sarraut powinni przybyć do Londynu we środę. Dzienniki dowiadują się z Paryża, że Briand, jako przysły sześ delegacji francuskiej w Londynie, będzie kontynuował politykę Tardieu.

Dobre dzieło.

Polskie Towarzystwo „Dzieci na wieś” opublikowało przed kilku dniami sprawozdanie ze swej dobrej, ofiarnej i pożytecznej działalności w roku 1929.

Bo zadanie, jakie spełnia ta instytucja, nie małej jest wagi. Oto bliko pół miliona ludzi przybywa rocznie Polsce. Państwo ma wybitny interes w tem aby ten przyrost ludności, te dzieci były chowane w warunkach jak najkorzystniejszych, aby z nich wyrosła podstawa i podpora przyszłej naszej pomyślności.

Jedna trzecia wszystkich dzieci w Polsce chowa się w miastach. Warunki życia w mieście dla dzieci rodziców niezamożnych są fatalne. Nietylko niedostatek pożywienia, ale i stosunki mieszkaniowe sprawiają, że dzieci miejskie pozbawione są najpierwotniejszych warunków zdrowotnych. To sprawia, że dzieci idą w przyszłe życie z podcięciem, nieraz złamanem zdrowiem.

Walkę z tem złem pod hasłem umożliwienia dzieciom korzystania jak najwięcej z dobrego, świeżego powietrza podjęło przy pomocy Państwa i Samorządu Towarzystwo „Dzieci na wieś”, organizujące systematyczną wysyłkę dzieci na kolonie wakacyjne.

W r. 1929 na 18 kolonjach Towarzystwa było 967 dzieci. Personal kierowniczy i siły pedagogiczne nietylko wypełniały nadzwyczaj gorliwie przyjęte na się obowiązki, ale niemal bez wyjątku dawały dowody obywatelskiego poświęcenia.

Sposób użycia sum wydanych na kolonie jest wcale interesujący. Sumy wydatków na aprowizację stale wzrastają procentowo, podczas, gdy wydatki administracyjne maleją. Np. na aprowizację użyto w r. 1927 62%, w r. 1928 68.30%, w r. 1929 76.19% ogólnej sumy wydatków.

Koszt dziennego utrzymania dziecka wahał się między 1 zł. 36 gr. a 2 zł. 93 gr. W r. 1929 dokupiono 170 nowych łóżek żelaznych tak, że przeważna ilość kolonistów nie potrzebowała już spać na siennikach, kładzionych na podłodze.

Zdobne w fotograficzne zdjęcia sprawozdania z poszczególnych kolonij mieszczą się w dalszym ciągu książeczki. A więc z kolonij dla chłopców i dziewcząt w Dobromilu, kolonij uczenie żeńskiego seminarjum

w Ilniku, kolonij chłopięcej w Korniczu i Odrzykoniu, kolonij dziewcząt w Peczeniżynie, kolonij dla uczniów szkół zawodowo-dokształcających w Posadzie Olchowskiej, kolonij żeńskich w Rozhurczu, Starej Ropie i Starej Soli, kolonij Zakładu głuchoniemych w Turce i wreszcie kolonij nad morzem w Starej Wsi.

Na pozycję dochodów w kwocie 70.490 zł. złożyło się przedewszystkiem przeszło 23.000 zł. różnych

subwencji oraz 40.000 zł. opłat za młodzież. W wydatkach koszty żywienia i przewozu dzieci figurują w kwocie 50.000 zł., administracja z kwotą 2,872 zł.

Jedną pozycją dochodową jest niestety nad wyraz przykrą i bolesną. Oto wkładki członków wynoszą 332 zł. Ta pozycja przynosi społeczeństwu ujmę. Więc naprawdę nie ma u nas więcej ludzi, którzyby zrozumieli dola cudzego dziecka? Ta pozycja winna ulec zasadniczej zmianie i chyba, że to nastąpi już w następnym sprawozdaniu. Gd.

Elementy polityki zagranicznej Polski w latach 1831—1856.

W paryskiej Akademii Nauk Moralnych i Politycznych prof. M. Handelsman odczytał w sobotę pracę swą p. t. „Elementy polityki zagranicznej Polski w latach 1831—1856”. Podkreśliwszy trudność, jaką przedstawia określenie polityki zagranicznej narodu, który nie był w tym czasie państwem niepodległym, prof. Handelsman czyni rzut oka na tradycję zagranicznej polityki Polski w XVIII stuleciu oraz na doświadczenia, jakie przyniósł w tej dziedzinie wiek XIX. Daje to prelegentowi możność przedstawienia w streszczeniu akcji polskiej między rokiem 1831 a 1848.

Zaznacza on czysto francuski charakter tej polityki i jej dążenia antyrosyjskie, uwypuklając kolejno wszystkie kwestje, interesujące Polskę: świat słowiański, tarcia i ruchy narodowościowe i religijna katolicka. Autor przechodzi następnie do roku 1848 i 1849, kiedy akcja polska dosięgła największego napięcia, rozporządzając własnymi siłami w Poznańskiem i w Galicji, i występując wobec Włochów, Węgrów, Rumunów i Serbów z próbą pokonania przeszkód i połączenia wspólnych sił przeciwko Austrii.

Akcja ta była wodą na młyn reakcji Mikołaja I-go, który ogłosił wojnę przeciwko rewolucji i polonizmowi, odnosząc całkowite zwycięstwo. Porażka 1849 r. pozbawiła Polskę sił, które byłyby jej potrzebne podczas kryzysu w latach 1853-1856. Chociaż czynnik polski nie odegrał wówczas spo-

dziewanej roli, Polska nie przestawała jednak stanowić przedmiotu stałego zainteresowania dla gabinetów europejskich, co się przejawiało czy w postaci presji, wywaranej na Austrię w roku 1854-ym, czy to jako powód komplikacji między Francją a Anglią lub przeciwnie, jako przedmiot zadowolenia dla opinii publicznej obu tych krajów w r. 1855, czy wreszcie jako broń w ręku Clarendona przeciwko Napoleonowi III-mu w czasie kongresu paryskiego.

Jako zagadnienie międzynarodowe, czynnik polski spowodował niezależną akcję polską, która ograniczyła się do utworzenia w Turcji legjonów polskich, nie osiągnąwszy zresztą poważniejszych rezultatów. Gdy w ciągu przeszło 20 lat emigracja polska była ofiarą walk i prób nieustannych Polski pod zaborem rosyjskim, obszar ten był nietknięty w r. 1848, nie był bowiem gotowy do czynu, jaki dojrzał w powoli i wybuchnął gwałtownie w r. 1863.

Na odczycie tym ambasadę polską reprezentował pierwszy sekretarz Potworowski, przewodniczył b. prezydent republiki Millerand, który złożywszy gratulacje prof. Handelsmanowi za świetny odczyt, przypomniał węzły przyjaźni, które historja za dzierżnęła między Polską a Francją. Zaznaczył on, że nierozdzielny sojusz między obu narodami potrafi w razie potrzeby zmusić do poszanowania status quo nowej Europy.

Litwa Kowieńska w walce z polskością swych obywateli.

We wrześniu ub. roku komendant powiatu wilkomierskiego skazał Zarząd miejscowego oddziału polskiego klubu sportowego „Sparta” na wysoką grzywnę za używanie biało-czerwonych chorągiewek przez drużynę piłki nożnej tego klubu. Skazani złożyli skargę do ministra wojny, wyjaśniając, że barwy biała i czerwona są polskimi barwami narodowymi, nie zaś państwowymi, wobec czego niema podstawy do zakazu używania ich. Minister wojny odrzucił obecnie pomienioną skargę, zatwierdzając tem samem bezprzykładny w świecie cywilizowanym zakaz używania barw narodowych przez dwutysięczny odłam narodu polskiego, zamieszkujący na Litwie.

Litewskie ministerstwo oświaty usunęło ze stanowiska kierowniczkę polskiej prywatnej szkoły powszechnej w Bobtach p. Ludwikę Kołyszkową, jako „osobę nieodpowiednią do pracy pedagogicznej”. Należy zaznaczyć, że od początku roku szkolnego przedstawiciele ministerstwa ani razu nie odwiedzili pomienionej szkoły, nie mogli więc zbadać kwalifikacyj pedagogicznych p. K. W grudniu ub. r. natomiast bawili przez czas dłuższy w Bobtach funkcjonariusze policji politycznej, przeprowadzając dochodzenie wśród rodziców, którzy przenieśli swe dzieci ze szkoły litewskiej do polskiej. Oni to stwierdzili, że p. K. prowadzi szkołę w duchu polskim i cieszy się wobec tego sympatją i zaufaniem miejscowej ludności polskiej, co ministerstwu oświaty wystarczyło, by p. K. zdyskwalifikować, jako pedagoga.

Francuskie pochodzenie prezydenta Hoovera.

„Chicago Daily News” zamieszcza bardzo zajmujący artykuł, którego autor dowodzi, że Chicago jest miastem francuskim i że obecny prezydent Stanów Zjedn., Herbert Hoover, jest pochodzenia francuskiego. Podobno prezydent Hoover często sam powołuje się na to, że rodzina jego pochodzi z Nantes, że pierwotne brzmienie jego nazwiska było Hubert i że rodzina ta wyemigrowała z Francji do Ameryki Północnej po odwołaniu Edyktu Nantejskiego.

KOCHASZ POLSKIE MORZE — POPIERAJ FLOTE POLSKĄ!

St. Ł.

Ś. p. prof. Jan Ptaśnik.

Nauka polska i Uniwersytet lwowski poniosły onegdaj niepowetowaną stratę. Po krótkiej chorobie zmarł w nocy z soboty na niedzielę ś. p. prof. dr. Jan Ptaśnik, który od r. 1919 piastował na Wszechnicy naszej stanowisko zwyczajnego profesora historii średniowiecznej oraz profesora nauk pomocniczych historii.

Zmarły uczyony należał niewątpliwie do najwybitniejszych przedstawicieli naszej nauki historycznej, o czem świadczą zarówno szereg cennych prac, jakie pozostawił po sobie, jak również plon jego pracy pedagogicznej w Uniwersytecie, która może się poszczycić dzisiaj szeregiem uczniów, idących śladami swego mistrza.

Żywot ś. p. prof. Ptaśnika — chociaż tak krótki — był typowym żywotem męża nauki, poświęcającego ukochanym studjom najlepsze lata swej młodości i swego wieku dojrzałego.

Urodzony w r. 1875 w Mikluszowicach koło Krakowa, odbywał ś. p. Zmarły studia średnie i uniwersyteckie w Bochni i Krakowie, gdzie pracował również w tamt. instytucjach naukowych, jako bibliotekarz i archiwista. Już jako młody dr. filozofji, którego zamiłowania zwracały się szczególnie w kierunku historii średniowiecznej i

historji kultury polskiej, odbywał ś. p. prof. Ptaśnik szereg wycieczek i podróży naukowych w kraju i zagranicą, przetrząsając archiwa i zbiory materiałow historycznych, gotując się poważnie do przyszłego swego zawodu.

Dwukrotnie wyjeżdża do Włoch, w których przebywał przez kilka lat, ponadto bawi we Francji, Niemczech, Belgji, Anglii, wreszcie na Węgrzech, zawsze jako uczestnik ekspedycji naukowych lub jako stypendysta Polskiej Akademii Umiejętności. Owocem wyjazdów i studjów włoskich ś. p. Zmarłego, jest cały szereg prac, odnoszących się do stosunków Polski z Kurją papieską, a przedewszystkiem pomnikowe wydawnictwo t. zw. „Monumenta Poloniae Vaticanae”.

Karjerę uniwersytecką rozpoczął, jako docent historii kultury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Po kilkunastu latach, które spędził częściciowo na zmuszonym posterunku nauczyciela gimnazjalnego, częściciowo na wędrownkach naukowych po całej Europie, zostaje w r. 1919, mianowany profesorem nadzwyczajnym historii kultury w Uniwersytecie krakowskim, aby już z końcem 1919 r. przenieść się do Lwowa na zwyczajną katedrę historii powszechnej średniowiecznej.

Ponadto był ś. p. prof. Ptaśnik czynnym członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, oraz jej Komisji: literackiej, historycznej i historii sztuki, czynnym członkiem Towarzystwa Naukowego Lwowskiego, jednym z najwybitniejszych członków wydziału Polskiego Towarzystwa Historycznego i redaktorem jego organu, t. j. „Kwartalnika Historycznego” oraz współpracownikiem lub członkiem honorowym wielu instytucji i towarzystw naukowych.

Działalność naukowo-pisarska ś. p. prof. Ptaśnika była naprawdę ogromna, gdyż liczy około 100 prac i rozpraw większych, pomijając artykuły i przyczyniki drobniejsze.

Praca ta postępowala w kilku kierunkach, które ś. p. Zmarły wytknął sobie już od wczesnej młodości. Związany licznymi węzłami z Krakowem i jego przeszłością, zwrócił się przedewszystkiem do badania dawnych dziejów tego miasta, jego sławnego mieszczaństwa, szkół, za bytków sztuki. Tu należą takie prace ś. p. Zmarłego, jak: „Obrazki z życia żaków krakowskich”, „Obrazki z przeszłości miasta Krakowa”, „Z dziejów kultury włoskiego Krakowa” oraz opracowania historii wielkich rodzin mieszczańskich: Bonerów, Turzenów, Fuggerów, Salomonów, Stwosów, Montelupich i t. p. Na osobną wzmiankę zasługują też rozprawy o handlu miasta Krakowa, o patrycjacie krakow-

skim wieków średnich, o pospólstwie krakowskim, o szlachcie pochodzenia mieszczańskiego i t. p.

Drugą sferą zainteresowań ś. p. prof. Ptaśnika — obok studjów krakowskich, które pomieszczał w „Bibliotece” i w „Roczniku” krakowskim — była doniosła kwestja stosunków kulturalnych Polaków z Włochami w średnich wiekach. Wyszedł tu Zmarły badacz przedewszystkiem od stosunków Polski z Kurją rzymską, ale krąg jego zainteresowań rozszerzył się później na stosunki handlowe, przemysłowe, artystyczne, osobiste i wogóle na sprawę wpływów kulturalnych Włoch na Polskę. Pisał więc o Włochach w Krakowie za Kazimierza Wielkiego i Jagiełły, a później wogóle o Włochach krakowskich od XVI do XVIII wieku, wydał dwie bardzo cenne prace p. t. „Kollektorzy Kamery apostolskiej w Polsce piastowskiej” i „Denar św. Piotra obrońcą jednności politycznej i kościelnej w Polsce”. Największe znaczenie mają jednak w tej mierze wydawnictwa źródłowe prof. Ptaśnika, odnoszące się do stosunków włosko-polskich, ogłaszane po łacinie i po włosku, jak np. wspomniane „Monumenta Poloniae Vaticanae”, „Italia apud Polonos mercatoria” i „Cracovia artificum”.

Znowu osobną dziedziną prac i studjów ś. p. Zmarłego były: dzieje polskiego drukarstwa, księgarstwa i piapiernictwa. Z tego zakre-

CZEŚĆ URZĘDOWA.

Lwów, dnia 25 lutego 1930.

MIANOWANIA NA STANOWISKA KIEROWNIKÓW SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, zamianowało z dniem 1 lutego 1930 r. na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych następujących nauczycieli: w powiecie jarosławskim, p. Marię Sierpiewską, nauczycielkę 7 kl. publ. szk. powsz. im Konarskiego w Jarosławiu, kierowniczką 7 kl. publ. szk. powsz. im. ks. A. Ostrogskiej w Jarosławiu; p. Grzegorza Szczyrkę, kierownika 2 kl. publ. szk. powsz. w Sieniawce, powiatu lubaczewskiego kierownikiem 3 kl. publ. szk. pow. w Kurnikach, powiatu jarosławskiego; w powiecie łańcuckim, p. Romana Tunię, nauczyciela 3 kl. publ. szk. powsz. w Budach Łańcuckich, kierownikiem tej szkoły; w powiecie przemysłańskim, p. Piotra Kociołka, nauczyciela 7 kl. publ. szk. powsz. w Łahodowie, kierownikiem tej szkoły; p. Leopolda Żakiego, kierownika 5 kl. publ. szk. powsz. w Swirzu, kierownikiem 6 kl. publ. szk. powsz. w Swirzu; w powiecie przeworskim, p. Piotra Wołoszyna, nauczyciela 5 kl. publ. szk. powsz. w Tarnawce, kierownikiem tej szkoły; w powiecie rohatyńskim, p. Stefanę Terlecką, nauczycielkę 3 kl. publ. szk. powsz. w Martynowie Nowym, kierowniczką tej szkoły; w powiecie rzeszowskim, p. Ludwika Wójcicką, kierownika 4 kl. publ. szk. powsz. w Luteryżu, kierownikiem 7 kl. szk. powsz. w Błażowej; w powiecie skolskim, p. Julję Strzałkowską, nauczycielkę 2 kl. publ. szk. powsz. w Tuchli, kierowniczką tej szkoły; w powiecie śniatyńskim, p. Józefę Staufferównę, nauczycielkę 7 kl. publ. szk. powsz. w Zabłotowie, kierowniczką tej szkoły; w powiecie strzyżowskim, p. Kazimierza Wojtowicza, nauczyciela 3 kl. publ. szk. powsz. w Dobrzechowie, kierownikiem tej szkoły; p. Józefa Tycholisa, nauczyciela 4 kl. publ. szk. powsz. w Szufmarowej, kierownikiem tej szkoły; p. Ferdynanda Staronia, nauczyciela 2 kl. publ. szk. powsz. w Rożance, kierownikiem tej szkoły; p. Michała Neubara, nauczyciela 5 kl. publ. szk. powsz. w Połomyji, kierownikiem tej szkoły; w powiecie tarnopolskim, p.

Michała Tetuka, nauczyciela 1 kl. publ. szk. powsz. w Zaściancu, kierownikiem 2 kl. publ. szk. powsz. w Romanówce; w powiecie złoczow-

skim, p. Longina Tyszeckiego, nauczyciela 4 kl. publ. szk. powsz. w Snowiczu, kierownikiem tej szkoły.

Anglik o Polsce.

„The Daily Telegraph“ poświęca całą stronę swego numeru Polsce.

Autor artykułu zwraca uwagę na ogromny rozwój Polski po wojnie, pomimo piętujących się trudności; port w Gdyni służy tu przykładem żywotności dobrej organizacji i dążenia do dorównania Europie w możliwie najkrótszym czasie. W dalszym ciągu podkreślone jest znaczenie położenia Polski na skrzyżowaniu dróg wiodących z Zachodu Europy na Wschód i z Morza Bałtyckiego do

Czarnego. Znaczną część artykułu poświęcono szczegółowemu omówieniu przemysłów polskich, podkreślając ich dźwignięcie się po wojnie i wzrastające znaczenie na rynku międzynarodowym. W zakończeniu artykułu autor zaznacza, jak ciekawym krajem jest Polska dla turystów, których coraz więcej udaje się do Polski na pobyt w celu zwiedzenia kraju, lub leczenia się w polskich uzdrowiskach. Artykuł uzupełnia widok Warszawy oraz ogłoszenia szeregu polskich firm.

Na srebrnym ekranie

Dzika Orchidea.

Film dźwiękowy kinoteatru „Palace“ z Gretą Garbo w roli tytułowej.

Co do typu — jest ten film najsympatyczniejszą dla ucha syntezą dawnego rodzaju kinoteatru z innowacjami dźwiękowymi. Prócz muzyki, nadanej dla obrazu — śpiewy oryginalne bo przeniesione z egzotycznej Jawy.

Na Jawie bowiem rozgrywa się akcja — w kraju, gdzie, jak mówi demoniczny kusiciel Greta Garbo, »niema ciepłarnianych orchidei, gdyż tam, w podzwrotnikowym upale, orchidee rosną dziko«. To niewinne napozór, botaniczne określenie jest sensem całego dramatu, w którym młoda żona starego męża, ta właśnie »ciepłarniana orchidea« staje się na parę momentów »Dziką Orchideą«, gdyż południowe słońce i czarujący książę Wschodu obudzą w niej zmysły.

I kto wie, coby z tego wynikło, gdyby w sprawę nie wmiszał się... tygrys. Pani Orchidea, choć nie były jej wstrętne gorące pocałunki księcia, ochłonęła z pożarów jawajskich tragicznej nocy w dżungli, gdy stała się świadkiem strasznej rozprawy między kandydatem na kochanka, a mężem. Czy odpadły od niej zmysłowe pokusy, czy porwała ją groźna i niemilosierna postawa małżonka, niewiadomo, dość, że zostawia swój romantyczny flirt w bandażach i z nadzieją... rychłego powrotu do zdrowia, a sama bardzo pięknie zapewnia

męża, że zawsze jego tylko jednego kochała. Chwila wahania, pocałunek, i auto rusza z przekłętą palacem...

Gdyby tę banalną i o wątpliwej wartości etycznej treść filmu rzucono w inny, szary, codzienny świat, byłby ten dramat zwykłą, kinową szmirą. Ale tym razem wygodna etyka niewieścia i ulubiona ekskuzja zdradliwej małżonki znalazły tak piękne ramy, tak czarujące tło i w zetknięciu z dziką przyrodą jawajską — takie dramatyczne napięcie, że można przebaczyć mętny sens filmu, a rozkoszować się jego niewątpliwym, artystycznym pięknem.

Jaką naukę wyniosą z tego filmu ci, którzy w kinie szukają ewangelji i katechizmu życiowego — w to nie wchodzi. Zapewne niejedną piękną pani, która — słusznie, czy niesłusznie, poddała się analogicznemu porywom, wyszła z przedstawienia — dumna z siebie i przekonana o swojej niewinności. »Dzika Orchidea« tak była piękna w swoim kłamstwie, z taką gracją przeżyła i rzuciła w niepamięć swoją godzinę słabości, że... co zapewne nie może być grzechem?...

No, ale kinoteatr nie jest szkołą żon. Pamiętajmy o tem i bierzmy z »Orchidei« kinowych to, co jest ich istotną wartością: czar egzotycznego, pięknego kwiatu.

G-m.

Uzdrowiska.

W departamencie służby zdrowia M. S. W. odbyła się w tych dniach konferencja w sprawach uzdrowiskowych pod przewodnictwem dyrektora departamentu, dr. Piestrzyńskiego, oraz jego zastępcy, dr. Adamskiego. W konferencji uczestniczyli profesorowie Uniwersytetu: pp.: Orłowski i Modrakowski z Warszawy, Marchlewski z Krakowa i Sabatowski ze Lwowa, ponadto nacz. wydz. w Gł. Urz. Statyst., prof. Uniw. Warszawskiego Szulc, wicedyrektor wydz. chemji Państw. Zakł. Hygjeny, Kosmański, dyr. Związku Uzdrowisk Polskich, J. St. Szczerbiński, nacz. wydz. zakładów leczniczych i uzdrowisk, dr. Przywieczerski, wraz z radcą Domiszewskim, przedstawiciel Śl. Urz. Woj., dr. Orszulak i inni.

Konferencja rozpatrzyła sprawę wszechstronnej statystyki życia uzdrowiskowego, sprawę naukowych analiz rodzimych wód mineralnych i ich katarstru, wreszcie sprawę praktyki lekarskiej w uzdrowiskach. Referaty wygłosili: radca Domiszewski, dyr. Kosmański i dyr. Szczerbiński. Postanowiono wyniki konferencji i rozpatrzone na niej wzory statystyczne i katastrofalne rozpatrzyć raz jeszcze, przyczem stwierdzono jednomyślnie konieczność jaknajrychlejszego utworzenia Polskiego Instytutu Balneologicznego. Podniesiono wreszcie konieczność przyjęcia uzdrowiskom z pomocą materialną w formie kredytu, oraz w formie ochrony prawnej i gospodarczej, zwłaszcza w dziedzinie cel, taryf itd.

Kontyngenty emigrantów.

Zgłoszony przez niemiecką robotniczą centralę kontyngent na polskich sezonowych robotników rolnych do Niemiec w roku 1930, wynosi 72.000 osób.

Zgodnie z wyjaśnieniem władz australijskich, w ramach kwoty imigracyjnej dla Polski, obejmującej w r. 1930 — 150 osób, do Australji mogą emigrować z Polski tylko najbliżsi krewni zamieszkałych w Związku Australijskim obywateli polskich, mianowicie: żony, dzieci, rodzice, siostry oraz narzeczone. Obywatele polscy, którzy zamierzają opuścić Australję na pewien czas, winni zaopatrzyć się w zezwolenie na powrót (reentry permits). Zezwolenia te uprawniać będą do powrotu do Australji, w ciągu dwóch lat poza ustaloną kwotą imigracyjną.

su wydał takie prace, jak »Papierne w Polsce XVI w.«, a przedewszystkiem »Monumenta Poloniae typographica«, tom I, prawdziwa kopalnia nieznanych źródeł do tej ciekawej strony naszej dawnej kultury. Pomijamy już prace ś. p. Ptaśnika, dotyczące budownictwa, sztuki, historii kościołów, stosunków zagranicznych na polu handlowem i t. d.

W ostatnich latach życia dawne zainteresowania doznały znacznego rozwinienia i rozszerzenia terenu badań. Od Krakowa przeszedł ś. p. Zmarły do historii miast polskich wogóle i dał w tym kierunku szerokim sferom czytelników piękną książkę naukowo-popularną p. t. »Miasta w Polsce«, zdążając niewątpliwie kiedyś w przyszłości do naukowej syntezy na tem polu.

Podobnie i zainteresowania dla stosunków kulturalnych włosko-polskich rozszerzyły się na pokrewne zagadnienia, a historia ogólna kultury materialnej i duchowej średniowiecza — stała się tą nęcącą metą, do której Zmarły badacz kroczył przez szczegółowe studia. Dowodem tego ostatnie jego prace, mianowicie »Kultura włoska w Polsce w wiekach średnich« i I-szy tom zamierzonej syntezy średniowiecznej kultury Europy pod tytułem »Kultura średniowieczna«.

Niestety, nieprzewidziana śmierć

stargała te wszystkie piękne zamierzenia i ważne plany.

Jako profesor i pedagog, miał również ś. p. Ptaśnik niepospolite zasługi. Uczony niezwykle ścisły i sumienny, mający wysokie rozumienie o istocie i zadaniach nauki uniwersyteckiej, umiał zyskiwać sobie młodzież, kierować jej początkowymi pracami i dzięki temu z Seminarjum jego lwowskiego wyszedł poważny szereg młodych i dzielnych pracowników i pracowniczek, głównie na polu historii stosunków handlowych miejskich i kulturalnych w dawnej Polsce.

Najlepszy Polak, gorący patriota, szczerzy demokratą chociaż zdala trzymający się od wszelkiej polityki, odczuwał głęboko sprawy swego narodu i społeczeństwa. Nie brakło go też w żadnej pożytecznej akcji. Jako człowiek, odznaczał się niezwykłą, wprost gołębią, dobrocią serca i czystością iście kryształowego swego charakteru, a to jedna mu wielu oddanych przyjaciół, zaś młode serca przywiązywało do osoby Nauczyciela niemi najszczerzej czci i sympatii.

Zgon prof. Ptaśnika — tak nagły i niespodziewany — wytwarza dotkliwą lukę w polskiej nauce historycznej i w rzędach profesorów naszej Almae Matris. Cześć pamięci znakomitego uczonego i zacnego obywatela!

Szcześliwe dziecko.

Dnia 13 lutego Amsterdam osiągnął liczbę 750.000 mieszkańców.

Już niemal od roku oczekiwano w tem mieście, aby liczba jego mieszkańców dosięgła trzech czwartych miliona, w miejskim więc urzędzie statystycznym rachowano skrupulatnie wszystkie narodziny i zgony, oraz przygotowywano się do uroczystego upamiętnienia tej chwili, w której 750.000-ny obywatel Amsterdamu ujrzy światło dzienne, wielu zaś kupców i przemysłowców amsterdamskich obiecało obywatela tego, czy obywatelkę, obdarzyć podarkami.

Wreszcie dnia 12 lutego stwierdzono, że brak jeszcze tylko siedmiu narodzin, aby uzyskać upragnioną liczbę mieszkańców.

Całe więc miasto oczekiwało z niesłychanym napięciem, komu też przypadnie w udziale ten, w swoim rodzaju wielki los na loterii życiowej i oto dowiedziało się z rana 13-go lutego, że 750-000-nym obywatelem Amsterdamu stał się synek Fransa Nauty, czeladnika tapicerskiego bez pracy, obarczonego już siedmiorgiem dzieci, mianowicie dwoma synkami i pięciu córeczkami. Mały więc Jan, jak nazwano noworodka, był ósmym potomkiem biednego tapicera.

W dwa dni później do mieszkania Nauty przybyła delegacja amsterdam-

skiej rady miejskiej z życzeniami od rady i wręczyła ojcu dla synka książeczkę Kasy oszczędności, na którą złożono 50 guldenów, ponadto drugie 50 guldenów gotówką i srebrny kubek z napisem: »Janowi Naucie, 750.000-nemu Amsterdamczykowi na pamiątkę od gminy Amsterdamu«.

Rozczulony Frans Nauta dziękował gorąco za otrzymane dary i korzystając ze sposobności, prosił o poparcie próby, złożonej przez niego o pracę w zakładach miejskich.

To był jednak dopiero początek prawdziwego gradu darów, które zaczęły się sypać dnia tego na szczęśliwego czeladnika tapicerskiego. Różni bowiem obywatele amsterdamscy, spełniając daną obietnicę, nadesłali mu dary takie, jak kołyska, wóz węgla z obietnicą zaopatrzenia Nauty w opał przez całą zimę, bielizna, wózek dla Janka, wianienkę, mydło na cały rok, puder dziecięcy, wodę kolońską, różne części ubrania dla matki i dziecka, a dalej mnóstwo butelek wina, obrazy, meble, książki obrazkowe, trzewiki, pieniądze, aparaty fotograficzne, a nawet cylinder i cygara dla ojca. Kilka zaś firm amsterdamskich ofiarowało mu pracę.

Mały zatem Janek przyniósł z sobą na świat szczęście rodzicom swoim, a może i sobie.

